

dr hab. Piotr Bajda, prof. UKSW
Instytut Nauk o Polityce i Administracji
Uniwersytet Kardynała St. Wyszyńskiego w Warszawie

Warszawa, 31 marca 2020 r.

Recenzja
pracy przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu
o nadanie stopnia doktora habilitowanego
oraz pozostałego dorobku naukowego
dr Marka Górki

Dr Marek Górka tytuł magistra nauk politycznych uzyskał po pięcioletnich studiach w 2005 r. na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wcześniej w 2002 r. ukończył studia licencjackie na kierunku polonistyka (ze specjalnością nauczycielską) na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. W czasie studiów magisterskich dr Górka w 2004 r. ukończył dwuletnie Europejskie Studia im. Jana Moneta na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Studia doktoranckie habilitant rozpoczął w 2007 r. na Wydziale Nauk Politycznych w Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora, które ukończył w październiku 2011 r. publiczną obroną rozprawy doktorskiej zat. *Wybory parlamentarne w Polsce w 2007 roku. Uwarunkowania, przebieg, konsekwencje polityczne*. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Mirosław Chałubiński.

Od października 2010 r. habilitant jest zatrudniony na Politechnice Koszalińskiej. W latach 2010-2015 był asystentem w Instytucie Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych. Z dniem 1 października 2015 r. otrzymał mianowanie na stanowisko adiunkta na nowoutworzonym po zmianach struktury organizacyjnej Wydziale Humanistycznym wspomnianego Instytutu.

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Dr Górka jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego przedstawił monografię zat. *Istota bezpieczeństwa cybernetycznego w polityce państw Grupy Wyszehradzkiej w latach 2013-2017* wydaną przez Delfin SA (Warszawa 2019).

Praca ta podzielona jest na pięć rozdziałów (plus: wykaz skrótów, wstęp, zakończenie, bibliografia i osiem aneksów), z których pierwszy ukazuje ewolucję pojęcia bezpieczeństwa cybernetycznego i opisanie roli tej polityki szczegółowej w sprawnym funkcjonowaniu najważniejszych z polskiego punktu widzenia organizacji międzynarodowych: Unii Europejskiej i Sojuszu Północnoatlantyckiego. Rozdział drugi jest próbą opisanie fenomenu Grupy Wyszehradzkiej jako niesformalizowanej regionalnej koalicji państw środkowoeuropejskich, które w ścisłej współpracy widziały szansę na wzmocnienie swojej pozycji w czasie negocjacji akcesyjnych z Unią Europejską, a po 2004 r. na prowadzenie bardziej aktywnej polityki wspólnotowej. Ponadto w drugiej części tego rozdziału Autor scharakteryzował współpracę wyszehradzką w obszarze szeroko pojmowanej polityki bezpieczeństwa, przedstawił różnicę w definiowaniu zagrożeń, co dzieli stolice V4 na te (Praga i Bratysława) opowiadające się przede wszystkim na budowaniu europejskiej architektury bezpieczeństwa, podczas gdy Warszawa i Budapeszt swoje bezpieczeństwo opierają na wzmacnianiu więzi transatlantyckich. Pomimo tych różnic państwa V4 zdecydowały się na zaciśnięcie współpracy obronnej powołując Wyszehradzką Grupę Bojową UE. Po zarysowaniu głównych kierunków polityki obronnej uzupełnieniem rozważań było pokazanie głównych czynników kształtujących politykę poszczególnych państw V4 w obszarze bezpieczeństwa cybernetycznego (definiowanie zagrożeń, budowanie strategii obronnej, dedykowane środki budżetowe na zabezpieczenia przed atakami aktorów państwowych i niepaństwowych). To pozwoliło Autorowi w trzecim rozdziale skupić się na współczesnych cyberzagrożeniach jako czynnikach wymuszających podejmowanie konkretnych działań przez państwa V4 celem neutralizacji zagrożeń i ograniczeniu ryzyka strat dla strategicznych gałęzi funkcjonowania państwa i dla infrastruktury krytycznej. Tytuł czwartego rozdziału recenzowanej monografii może trochę zmylić czytelnika, gdyż więcej tekstu jest poświęconego polityce unijnej w obszarze cyberbezpieczeństwa niż samym państwom Grupy Wyszehradzkiej, pokazuje bowiem, jakie jest miejsce poszczególnych stolic V4 w różnego rodzaju zestawieniach i indeksach gospodarczych albo wskaźnikach

społeczeństwa cyfrowego. Rozdział czwarty jest raczej analizą pozycji państw V4 na tle pozostałych członków Unii Europejskiej niż próbą przeanalizowania znaczenia technologii informacyjno-komunikacyjnej w polityce cyberbezpieczeństwa państw Grupy Wyszehradzkiej. Natomiast ostatni piąty rozdział skupia się na perspektywie V4, ukazuje skalę wyzwań stojących przed poszczególnymi państwami wyszehradzkimi, pokazuje jakie konkretne działania podejmuje każda ze stolic, jak od strony koncepcyjnej stara się zdefiniować problem cyberbezpieczeństwa i jakie przyjmuje narodowe strategie. Pozwoliło to Autorowi podkreślić różnice w podejściu do cyberbezpieczeństwa przez przywódców poszczególnych państw, wskazać, który z aspektów bezpieczeństwa cybernetycznego (ekonomiczny czy wojskowy) jest w tych rozważaniach dominujący, jaki wpływ na przyjęcie poszczególnych perspektyw politycznych wywiera dotychczasowe doświadczenie historyczne i położenie geopolityczne.

Mimo dostrzeżonych niedociągnięć, o których szerzej poniżej, taka konstrukcja pracy pozwoliła Autorowi zaprezentować zarówno sprawne wykorzystanie dotychczasowych teorii na potrzeby własnej pracy badawczej, jak i przeprowadzić oraz zrelacjonować badania w obszarze dotychczas rzadko podejmowanych w publikacjach naukowych. Ponadto Habilitant trafnie wskazał w *Autoreferacie*, że prezentowaną publikacją wypełnia lukę w polskich badaniach nad zjawiskami zachodzącymi między wyzwaniami w obszarze cyberbezpieczeństwa a polityką państw Grupy Wyszehradzkiej w wymiarze krajowym, ale też na poziomie współpracy regionalnej. Autor również poprawnie umieścił zachodzące procesy w paradygmacie teorii europeizacji, oczywiście cyberbezpieczeństwo ma wymiar globalny, ale od czasu wstąpienia wszystkich państw wyszehradzkich do Unii Europejskiej w 2004 r., regulacje i standardy europejskiej wywierają ogromny wpływ na procesy decyzyjne i funkcjonowanie państw członkowskich w wielu obszarach. Habilitant musiał sprostać jeszcze jednemu wyzwaniu, jak przy trudno porównywalnych danych przeprowadzić badania ilościowe i jakościowe na potrzeby odpowiedzi na postawione pytania badawcze. Częściowo to się dr. Górcie udało, gdyż rzeczywiście każde z państw V4 inaczej definiuje problematykę bezpieczeństwa cybernetycznego, odmiennie też np. raportuje o alokowanych środkach budżetowych przeznaczanych na ochronę państwa od zagrożeń płynących z wykorzystywania sieci internetowej przez wrogich aktorów międzynarodowych, grupy przestępcze, środowiska ekstremistyczne czy terrorystów.

Habilitant pisząc recenzowaną monografię postawił przed sobą cztery główne cele badawcze: wskazanie podobieństw i różnic w definiowaniu cyberbezpieczeństwa;

podsumowanie obszarów, w których odniesiono sukces, a w których poszczególne państwa poniosły porażkę; przeanalizowanie ewolucji polityki państwa V4 w opisywanym obszarze; oraz jak wpływa na politykę cyberbezpieczeństwa wywiera otoczenie międzynarodowe, głównie w odniesieniu do członkostwa państw wyszehradzkich w Unii Europejskiej i NATO. Tak postawne pytania miały posłużyć Autorowi do weryfikacji hipotez badawczych o podobnym postrzeganiu wyzwań związanych z cyberbezpieczeństwem w wymiarze strategicznych, ale daleko zachodzących różnicach w podejściu praktycznym w polityce prowadzonej przez poszczególne państwa V4. Celnie dr Górka postawił hipotezę o korelacji między poziomem rozwoju cybertechnologii a pozycją państw wyszehradzkich na arenie międzynarodowej, jak też o determinującym wpływie członkostwa w UE i NATO na część podejmowanych działań.

Według deklaracji Habilitanta, przy opracowaniu wskazanej w *Autoreferacie* monografii, korzystał z szeregu metod badawczych w czasie prowadzonych przez niego studiów nad opisywanym zagadnieniem. Sam charakter publikacji z założenia wymagał wykorzystania metody porównawczej, skoro Autor opisywał politykę czterech państw. Mając do czynienia z konkretnym wymiarem działalności publicznej państwa używał analizy systemowej i instytucjonalno-prawnej. Książka jest zatem zasadniczo efektem pracy *desk research*, gdyż podstawową techniką badawczą było analizowanie dokumentów, przegląd funkcjonowania poszczególnych instytucji, tam gdzie to było właściwe uzupełnione o przegląd dyskursu publicznego czy eksperckiego. Wartościową częścią pracy było wykorzystanie wywiadów z pracownikami instytucji zajmujących się bezpieczeństwem cybernetycznym, celem weryfikacji hipotez w bezpośredniej rozmowie z praktykami. Słabością tych działań był brak ustandaryzowanie wywiadów, nie dają więc one szansy na pełne porównanie przyjętych strategii czy rozwiązań, ponadto błędnie Habilitant przeprowadzone wywiady zakwalifikował do metod badawczych, podczas gdy jest to standardowa technika badawcza. Innym błędem było nieuwzględnienie w *Autoreferacie* wykorzystanej w pracy metody decyzyjnej, która szczególnie była pomocna Autorowi przy pisaniu rozdziału piątego, gdzie charakteryzował strategie zapobiegania zagrożeniom cybernetycznym przez poszczególne państwa wyszehradzkie.

W pracy dr Górki nie znajdziemy szeroko opisaną metodologię, w efekcie czego Autor najwyraźniej świadomie rezygnował z rozdziału metodologicznego, często spotykanego w pracach na stopień. Można uznać taką postawę za słabość Habilitanta, jednak lektura monografii pokazuje, że Autor wykazuje się dużą dozą samoświadomości

metodologicznej, potrafi zbudować definicje operacyjne omawianego problemu, a także stawia hipotezy co do typowych zachowań poszczególnych państw wyszehradzkich w opisywanym obszarze cyberbezpieczeństwa, by później zweryfikować konkretne polityki szczegółowe. Dzięki takiemu zabiegowi książka jest pracą z pewnymi uniwersalizującymi roszczeniami, próbującą budować teorię zachowania poszczególnych stolic państw V4 wobec nowego wyzwania. Choć rozdział metodologiczny i jednocześnie definiujący opisywane stosunkowo nowe zjawisko społeczno-polityczne, jakim niewątpliwie jest coraz powszechniej używana komunikacja w cyberprzestrzeni i wiążące się z tym zagrożenia, byłby wartością dodaną publikacji.

Habilitant, próbując odpowiedzieć na postawione sobie pytania badawcze i zweryfikować hipotezy, opar strukturę pracy na pięciu rozdziałach. Zaskoczeniem dla czytelnika może być pierwszy rozdział wprowadzający, gdyż zamiast opisywać główny temat pracy (Grupę Wyszehradzką), Autor swoją uwagę koncentruje na cyberbezpieczeństwie w polityce Unii Europejskiej i NATO, bez wcześniejszego poważniejszego uzasadnienia. Ponadto w pierwszym rozdziale nie uwzględniono roli państw członkowskich w procesie kształtowania tej polityki szczegółowej przez obie organizacje międzynarodowe. Dopiero późniejsza lektura tej części pracy pozwala na zrozumienie zamysłu Autora, wskazując na strategiczne decyzje i dokumenty opracowane przez obie organizacje, które wymagają od państw członkowskich podjęcia konkretnych działań, ustosunkowania się do nich (s. 45 i s. 85-89). Dlatego dopiero rozdział drugi książki dotyka głównego tematu badań, czyli Grupy Wyszehradzkiej i charakteryzuje politykę cyberbezpieczeństwa poszczególnych państw członkowskich. Na uwagę zasługuje stosunkowo dokładna analiza funkcjonowania V4 po wstąpieniu do Unii Europejskiej w 2004 r. (w wymiarze współpracy czterech państw i z partnerami zewnętrznymi w formacie V4+), a przede wszystkim dostrzeżone różnice w podejściu do problemu cyberbezpieczeństwa dzieląc państwa roboczo na grupy przyjmujące podejście kontynentalne (koncentrując się głównie na współpracy w ramach Unii Europejskiej) i podejście atlantyckie opierające politykę bezpieczeństwa na Sojuszu Północnoatlantyckim i współpracy ze Stanami Zjednoczonymi (s. 119-122). Trzeci rozdział prezentowanej monografii Autor poświęcił opisowi zagrożeń w cyberprzestrzeni, z jakimi się zmagają państwa V4, analizie cyberincydentów, które swoją skalą spowodowały reakcję i decyzje polityczne w poszczególnych stolicach. Cennym i wartym podkreślenia były uwagi Autora o znaczeniu dezinformacji jako instrumentu działań politycznych aktorów

zewnątrznych zainteresowanych, by wykorzystując to nowe instrumentarium wywrzeć konkretny wpływ na proces decyzyjny (s. 191-197).

Zaskoczeniem dla czytelników musi być natomiast rozdział czwarty recenzowanej monografii zat. *Technologie informacyjno-komunikacyjne w polityce cyberbezpieczeństwa państw Grupy Wyszehradzkiej*, gdyż wbrew tytułowi nie tyle opisuje sprawy technologiczne, ale raczej pozycję poszczególnych państw regionu na mapie informatyzacji i strategii wdrażania technologii cyfrowych. Habilitant w tym rozdziale skupia się na ukazaniu miejsca państw V4 na europejskiej mapie administracji gospodarek cyfrowych, wskazując że dobrze rozwinięte usługi publiczne, w tym wykorzystanie technologii cyfrowych, są częścią szeroko pojętego planu budowania *good governance* będącego elementem polityki Unii Europejskiej. Zamiast więc analizy konkretnych technologii informatycznych, otrzymujemy prezentację różnych indeksów, które Autorowi służą za ilustrację pokazującą pozycję poszczególnych państw UE na mapie informatyzacji wyspecyfikowanych obszarów życia społeczno-ekonomicznego jak: Digital Economy and Society Index – DESI (s. 228-232) czy wskaźniki rozwoju gospodarki cyfrowej (s. 232-242). Punktem odniesienia dla rozważań dr. Górki są nie tylko państwa Europy Zachodnie, ale też członkowie Unii Europejskiej, którzy do wspólnoty przystąpili wraz z państwami wyszehradzkimi lub później. Pozwala to Autorowi na zbudowanie całościowego obrazu skali wykorzystywania technologii cyfrowych w UE, dzięki czemu mógł udowodnić, że liderami cyfryzacji w państwach środkowoeuropejskich są Estonia i Czechy, jako najbardziej innowacyjne w tym obszarze (s. 241). Szkoda że czytelnik nie otrzymuje dokładniejszej analizy, co jest przyczyną takiego stanu rzeczy, a szczególnie przykład małej Estonii, której udało się stworzyć cały system e-administracji, byłby cennym uzupełnieniem rozważań. Także przykład polityki Republiki Czeskiej mógłby zostać dokładniej omówiony, gdyż stanowi bezpośredni temat recenzowanej monografii. Podsumowując ocenę rozdziału czwartego należy zaznaczyć, że jest to najslabsza część monografii, w mojej opinii, Habilitant nie wykorzystał szansy na dogłębne przeanalizowanie zachodzących procesów w poszczególnych państwach Grupy Wyszehradzkiej, przyjętych strategii przez rządy krajowe, co doprowadziło do różnic w poziomie wykorzystania technologii informatycznych w gospodarce i życiu społecznym. Niefortunny tytuł rozdziału jest tylko dopełnieniem tych niedopracowanych badań.

Rozdział piąty zat. *Perspektywy polityki cyberbezpieczeństwa państw Grupy Wyszehradzkiej* ma charakter podsumowujący i opisujący wpływ procesów decyzyjnych na kierunek rozwoju społeczeństwa i państwa w wymiarze instytucjonalnym. Habilitant w tej

części pracy korzysta przede wszystkim z metody decyzyjnej, o której nie wspomina w swoim *Autoreferacie*. Dla opisu tych procesów dr Górka próbuje przeanalizować, czy zachodzą relacje między rozwojem technologicznym a wolnością obywatelską (s. 261-267) korzystając z: indeksu wolności obywatelskiej (the Human Freedom Index); indeksu demokracji (na podstawie „The Economist”); indeksu rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych i wskaźnika poziomu ryzyka infekcji złośliwym oprogramowaniem. Nie znajdziemy jednak w tekście książki wyjaśnienia, co przyswiewcało Autorowi w wyborze tych konkretnych wskaźników, czym się kierował i jaki cel chciał przez to osiągnąć. Możliwe, że przez ten brak założeń wstępnych i koniecznych wyjaśnień, trudno odnieść się do postawionej przez Habilitanta tezy, że istnieje „zauważalna korelacja między zmniejszającym się wskaźnikiem wolności obywatelskiej a wysokim ryzykiem infekcji złośliwym oprogramowaniem” (s. 263), przytoczona w książce argumentacja w żaden sposób mnie nie przekonała. Natomiast za wartościowe należy uznać zaprezentowane przez dr. Górkę analizę narodowych strategii i koncepcji bezpieczeństwa cybernetycznego, co ukazało z jednej strony złożoność zagadnienia, a z drugiej przyjęcie przez poszczególne stolice odmiennych metodologii stawiających przed badaczami wyzwanie, jak w tej sytuacji dokonać właściwego porównania dla zbudowania całościowego obrazu.

Konkludując, mimo powyższych uwag krytycznych, pracę dr. Marka Górki należy uznać za udaną próbę przeprowadzenia szeroko zakrojonych badań nad szczegółową polityką państwa w obszarze bezpieczeństwa cybernetycznego. Niewątpliwie wypełnia tym lukę w nauce polskiej, choć nie zmienia to zastrzeżeń, jakie można mieć, jeśli idzie o przedstawiony w *Autoreferacie* i recenzowanej monografii zamysł metodologiczny i cel podejmowanych prac. Przede wszystkim w badaniach dr. Górki można dostrzec swoisty brak konsekwencji w ustaleniu, co jest głównym przedmiotem analizy, czy poszczególne państwa, czy Grupa Wyszehradzka jako ugrupowanie regionalne, czy w końcu Unia Europejska i jej polityka wspólnotowa. Pewnie te trzy wspomniane perspektywy dałoby się uzasadnić, ale w recenzowanej pracy tylko częściowo jest to udokumentowane. Na usprawiedliwienie Habilitanta można dodać, że jest to częsta przypadłość badaczy stosunków międzynarodowych, gdzie poza tradycyjnymi aktorami i podstawowym przedmiotem analiz (państwami) występują inne podmioty zaangażowane w realizację polityk szczegółowych, a do takiej można zaliczyć bezpieczeństwo cybernetyczne. Takim niestandardowym podmiotem jest Grupa Wyszehradzka, która będąc ugrupowaniem regionalnym unika jakichkolwiek form instytucjonalizacji, a jednocześnie stanowi podstawowe forum

środkowoeuropejskiej polityki zagranicznej poszczególnych stolic państw wyszehradzkich, co jeszcze bardziej utrudnia prawidłową analizę tego zjawiska. Autor, moim zdaniem, nie akcentuje wystarczająco silnie, że bezpieczeństwo cybernetyczne jest właściwością państwa, które w obronie tej prerogatywy dostrzega ważny element suwerenności. Dokładniejsza analiza polityki państwowej, wychodząca poza opis strategii narodowych, pozwoliłaby wówczas na dostrzeżenie w promocji cybertechnologii inteligentnej strategii grania miękkimi czynnikami cywilizacyjnymi, co jest szczególnie ważne dla małych państw wyszehradzkich, które w ten sposób mogą sobie rekompensować słabości militarne i ekonomiczne. Właśnie w znaczeniu czynników miękkich i twardych dostrzegam też najważniejszą różnicę w polityce cyberbezpieczeństwa Polski, przypisującej dużą rolę dla twardego bezpieczeństwa militarnego, a w przypadku pozostałych państw V4 skupiających się bardziej na budowie wizerunku, tworzenie dobrego klimatu inwestycyjnego czy promocji szczegółowych rozwiązań administracyjnych

Być może recenzja habilitacyjna nie jest najwłaściwszym miejscem na ocenę edytorskiej strony książki przedstawionej jako główne osiągnięcie naukowe Habilitanta. Trudno bowiem powiedzieć, na ile to wydawca ponosi zasadniczą odpowiedzialność za końcowy efekt prac wydawniczych, a jaka jest skala zaniedbań Autora, jednak nie sposób nie zauważyć ogromnej liczby błędów korektorskich. Już na początku sam wykaz skrótów nie uwzględnia wszystkich wykorzystywanych w pracy, brak na przykład rozwinięcia NATO czy V4. Innym przykładem nonszalancji redaktorskiej jest różny zapis Grupy G8 (nota bene w takim formacie nie istnieje od 2014 r.), raz pisany wielką raz małą literą (s. 70). Czytelnik może też drażnić liczne powtórzenia: „temat” (s. 110), „idea” (s. 122) itp., czy wpadki edytorskie jak „pogorzenia” zamiast „pogorszenia” (s.159) Ale też można znaleźć poważniejsze podknięcia, które obniżają wartość merytoryczną pracy. Np. na s. 181 Autor przytacza informację o rosyjskim ataku cybernetycznym na słowackie i ukraińskie sieci energetyczne wskazując, że w wyniku tego incydentu „zostały zamknięte”, ale nie dowiadujemy się, czy to oba państwa podjęły tą decyzję, czy tylko jedno z nich, których konkretnie spółek dotknął atak i jak długo trwało przywrócenie funkcjonalności przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw). Nie bardzo też możemy sami spróbować dotrzeć do tych informacji, gdyż Autor nie opatrzył tych danych przypisem. Podobnie z brakiem dokładności spotykamy się na s. 229, gdzie Autor przytacza wyniki Digital Economy and Societiety Index i dane z państw Europy Zachodniej dobrze wypadających w kategorii dostępu do szybkiego internetu, skonfrontowane z danymi z państw Europy Środkowej i Południowej,

by stwierdzić, że w naszym regionie najlepiej wypadają państwa bałtyckie, choć wcześniej nie były przywoływane i nie mamy danych porównawczych. Z podobnym niedopowiedzeniem mamy do czynienia na s. 246, autorskie stwierdzenie że „państwa V4 w latach 2010-2017 odnotowały najniższy odsetek osób korzystających z internetu wśród użytkowników w państwach UE”, jest nieweryfikowalny, gdyż przytoczone poniżej dane dotyczą wielu członków UE, ale brak dokładnej informacji o sytuacji w Grupie Wyszehradzkiej.

Po lekturze całej publikacji można było odnieść wrażenie, że pracę pisano na szybko, zabrakło czasu, by wyeliminować najbardziej podstawowe potknięcia językowe i niedopowiedzenia, dokładnie przeanalizować i opisać przytoczone dane źródłowe

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Na wstępie oceny pozostałego dorobku naukowego przedstawionego przez Habilitanta należy podkreślić swoistą ewolucję zainteresowań dr. Górki od relacji sztuka-polityka, przez problematykę rywalizacji politycznej, po politykę bezpieczeństwa. Można uznać, że były to poszukiwania badawcze swojego miejsca w nauce polskiej. W pierwszym nurcie badawczym dr Górka przedstawił tylko cztery teksty z lat 2013-2015, pozostawiam to więc bez oceny, gdyż nie odnosi się głównego dzieła. Biorąc pod uwagę recenzowaną monografię, która została przedstawiona w *Autoreferacie* jako osiągnięcie naukowe zgodnie z wymaganiami art. 16 ust. 2 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311) pozostałe dwa obszary zainteresowań badawczych są ważne dla całkowitej oceny wniosku Habilitanta. Należy zauważyć, że dr Górka wykazał się daleko idącą konsekwencją badawczą. Dostrzec można w poszukiwaniach naukowych Habilitanta wyraźną fascynację nad rolą informacji we współczesnej polityce, co już w 2015 r. zaowocowało dwoma autorskimi monografiami zat. *Karnawał i media jako determinanty współczesnej polityki*, w której poruszył takie zagadnienia jak rola internetu, cyberkomunikacja, postpolityka czy manipulacja informacją, a także *Mossad. Porażki i sukcesy tajnych służb izraelskich*. Jego badania nad rywalizacją polityczną, podejmowane w latach 2014-2017, pozwoliły mu na poznanie mechanizmów funkcjonowania instytucji politycznych i procesów podejmowania decyzji przez przywódców państwowych. Efektem tych pracy była autorska monografia zat. *PO-PiS-owa demokracja. Rywalizacja między PO*

i PiS w latach 2005-2015, opublikowana w Wydawnictwie Uczelnianym Politechniki Koszalińskiej w 2017 roku. Habilitant zatem, poza książką wskazaną w *Autoreferacie*, może się pochwalić dodatkowo czterem monografiami autorskimi opublikowanymi po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych. Czwartą niewymienioną wyżej monografią jest publikacja o Leopoldzie Tyrmandzie, która dla oceny wniosku nie ma, w mojej opinii, większego znaczenia.

Wracając do oceny głównego nurtu badań Habilitanta, wokół szeroko pojętych studiów politologicznych, na wysoką ocenę zasługuje liczba publikacji dr. Górki w czasopiśmie i pracach zbiorowych, może się pochwalić jedną publikacją z bazy Journal Citation Reports (JCR) i dziewięcioma z European Reference Index for the Humanities. Tylko w obszarze polityki bezpieczeństwa Habilitant przedstawił 26 publikacji naukowych w polskich czasopiśmie i pracach zbiorowych, a w przypadku wspomnianego nurtu rywalizacji politycznej dodatkowymi dwudziestoma pozycjami. Dr Górka był też redaktorem szesnastu prac zbiorowych, z czego większość porusza problematykę nauk o polityce, bezpieczeństwa czy cyberbezpieczeństwa.

Należy zatem uznać, że Habilitant może się pochwalić znacznym ilościowo dorobkiem naukowym o dużej wartości jakościowej. W świetle kryteriów ustawowych pozostały dorobek naukowy powstały po uzyskaniu stopnia doktora, przedstawione przez Habilitanta do oceny, potwierdzają, że dr Górka z powodzeniem prowadzi samodzielne prace badawcze, a rezultaty niektórych z nich, wyróżnionych wyżej, stanowią istotny wkład w nauce o polityce, a w szczególności w studiach nad polityką bezpieczeństwa.

Pomocniczo, na potwierdzenie powyższej konkluzji oceny dorobku naukowego, można dodatkowo przywołać kierowanie grantem badawczym finansowanym przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki i przyznane liczne nagrody za działalność naukową. Aktywność dr. Górki charakteryzuje się też udziałem w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, w pracach trzech komitetów redakcyjnych oraz radach naukowych czasopiśmie. Działalność w komitetach redakcyjnych nie ogranicza się wyłącznie do czasopiśmie krajowych („Racja Stanu. Studia i materiały” czy „Symbolae Europaeae”), ale też wydawanego w czeskiej Pradze kwartalnika „Politics in Central Europe”.

Ocena aktywności eksperckiej, popularyzatorskiej i dydaktycznej

Istotną część aktywności zawodowej dr Górki stanowi działalność dydaktyczna i popularyzatorska. Habilitant był promotorem 89 prac magisterskich, a także promotorem pomocniczym jednego doktoratu obronionego na Uniwersytecie Szczecińskim w maju 2018 roku. Dr Górka jest także opiekunem Politologicznego Koła Naukowego na Wydziale Humanistycznym Politechniki Koszalińskiej. W działalności popularyzatorskiej Habilitant stara się swoją wiedzą ekspercką dzielić na różnych forach, okazjonalnie komentuje też bieżące wydarzenia polityczne w mediach.

Konkluzja

Przedstawiona wyżej ocena monografii zaproponowanej jako główne osiągnięcie naukowe w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz ocena pozostałego dorobku naukowego, a także aktywności dydaktycznej dr Górki prowadzi do konkluzji, iż Habilitant spełnia wymagania stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego. Habilitant posiada umiejętności konieczne do prowadzenia samodzielnej pracy naukowo-badawczej, a wyniki jego dotychczasowych studiów stanowią istotny wkład w wiedzę na temat polityki bezpieczeństwa.

Biorąc to pod uwagę, wnoszę o dopuszczenie dr Marka Górki do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce.

dr hab. Piotr Bajda, prof. UKSW